

COMPETITIE SYSTEMEN VOOR EEN JEUGDCLUB

Bij veel jeugdclubs wordt Zwitsers of een Keizersysteem gebruikt voor de competitie, maar er zijn natuurlijk nog diverse andere goede competitie systemen denkbaar. Afhankelijk van bijvoorbeeld het aantal deelnemers, de opkomst van de leden, een beschikbare computer en printer en het aantal vrijwilligers kan je een keuze maken welk competitie systeem geschikt is voor jullie club. Ik zal de meest gangbare met wat extra informatie op een rijtje zetten.

KEIZER

In een grote groep elke week een andere tegenstander, het hele seizoen door. Nieuwkomers kunnen makkelijk ingeschaald worden. In het begin van het seizoen wordt iedereen in een bepaalde categorie ingedeeld, zodat de beste spelers uit de B- of C-categorie ook een prijs kunnen winnen. Eventueel na een x-aantal ronden de top-4 in een gesloten 4-kamp om de titel laten spelen.

ZWITSERS

Kan – net als de Keizer - als ‘rode draad’ voor het seizoen gelden. De andere avonden worden opgevuld met andere competities: snelschaak, doorgeefschak, ouder-kind-avond, aparte schakvormen, etc. Leden die gedurende het seizoen lid worden moeten dan ingeschaald worden: laat ze een proefpotje spelen en je weet wat het nieuwe lid ongeveer in zijn mars heeft.

MEERKAMPEN

Je speelt in een vaste groep (6-8-10-12-14-kamp) en volgens een vast schema met promotie en degradatie. Wel lastiger om nieuwe leden in te delen, maar als je meerdere keren per jaar de groepen indeelt kan je daar flexibel in zijn. Je kan ook per groep een plek vrij laten voor eventuele nieuwe leden, maar dan moet je oplossing hebben voor degenen die een vrije ronde hebben. Daarnaast kan je de behaalde punten in de groepen waarderen in een puntensysteem: hoogste groep 600-300-100 (winst-remise-verlies), 2^e groep 300-150-75, 3^e groep 150-75-40. Zodoende komen alle kinderen - door elkaar - op dezelfde ranglijst. Dit systeem gebruik ik reeds jaren succesvol bij schoolschak. De berekening van de punten gebeurt in Excel. Zie “*Interne competitie*”.

Indien er diverse partijen in de meerkamp niet zijn gespeeld (ziekte, vakantie, afwezigheid, opzeggen als lid) dan kan je op het eind van de cyclus ‘reglementaire beslissingen nemen’ om een eindstand te krijgen om zodoende weer een nieuwe indeling te kunnen maken.

LADDERCOMPETITIE

Je kan iemand die hoger op de lijst staat uitdagen. Win je dan neem je zijn plaats in (de verliezer zakt een plaats). Als je remise speelt, dan stijgt je een plaats. Als je verliest dan verandert er niets. (zie systemen bij tennisclubs)

REVANCHECOMPETITIE

Je speelt - met verwisselde kleuren - tegen dezelfde tegenstander. De uitslag hiervan wordt in een aparte lijst bijgehouden.

‘1-2-3-COMPETITIE’

Deze competitie is voor kinderen die snel klaar zijn met de reguliere competitie: die kunnen dan nog een partij spelen tegen iemand anders die snel klaar is. De winnaar krijgt 3 punten en de verliezer 1 punten. Bij remise krijgen ze allebei 2 punten. Je kan slechts een extra partij per avond spelen en om de kleur wordt geloot. Bij gebruik van een klok moet de wedstrijdleider inschatten of er nog genoeg tijd is om te spelen.

SALDOCOMPETITIE

Dit is een competitievorm waar alle behaalde punten opgeteld worden ongeacht het aantal gespeelde partijen: met 6 uit 12 sta je dus boven iemand met 5 uit 6. Een handige vorm om degenen die snel klaar zijn met de reguliere competitie toch nog iets te bieden op de clubavond. Het speelt tempo moet wel aangepast worden aan de tijd die nog beschikbaar is.

‘VEELSPEEL’

Als een kind snel klaar is met de gewone dan kan het nog meedoen aan de ‘Veelspeel’. Regels zijn vrij simpel: je mag samen met je tegenstander kiezen wat voor soort schaak je gaat spelen (weggeefschak, schietschak, snelschak, atoomschak, ??) en alleen de eerste partij telt mee voor deze competitie. Dus: zoek een vrije tegenstander (of vraag de wedstrijdleider of die iemand weet), loot met welke kleur je speelt, kies welke vorm van schaken je wilt spelen en geef de uitslag van de eerste partij door aan de wedstrijdleider.

SPELEN MET KLOK

Begin niet te snel met het spelen met klok! De jongste kinderen (stap 1 en 2) hebben daar vaak problemen mee en voor hen voldoet het arbitreren van de stelling goed. Als de kinderen competitie of toernooien gaan spelen waar klokken gebruikt gaan worden moet je ze daar natuurlijk wel op voorbereiden. Het spelen met klok is een aparte vaardigheid!

NOTEREN

Ook het noteren kan wachten tot het nut heeft (competitiereglement vereist noteren of de trainer wil partijen behandelen). Een tussenoplossing is het noteren tot zet 10 / 15 / 20 en ook wil het bij de jongste schakertjes wel helpen om aparte, grote notatieformulieren te gebruiken. Uw consulent kan die leveren.

Naast wekelijkse clubaanbod (de interne competitie en training), kan je als club nog allerlei andere activiteiten organiseren. Een gevarieerd aanbod wordt door kinderen zeer gewaardeerd! Hierna volgen diverse ideeën om variatie in je clubaanbod aan te brengen. Voeg eens wat toe aan het clubaanbod of probeer eens wat uit. Ook kan je bij andere jeugdclubs informeren wat daar succesvol is!

SNELSCHAKEN (1)

Met snelschaken is van alles uitgeprobeerd. Je kan een apart 5-minuten kampioenschap (op één avond) en een apart 10-minutenkampioenschap (op twee avonden) spelen en de beide winnaars laten spelen om de ‘algemene snelschaaktitel’. (zie BSG) Je kan ook op enkele (3 of 4) avonden tijdens het seizoen gaan snelschaken en de beste 2 of 3 scores (procentueel, absoluut of via een bepaald waarderingsysteem [zie het voorbeeld hieronder #]) bij elkaar optellen en zo je snelschaakkampioen bepalen. (zie Weesp) Uiteraard is het ook mogelijk om ‘meerkampen’ te spelen, waarna de nummers 1 en 2 naar de finalegroep A gaan, de nummers 3 en 4 naar groep B, etc. Vele wegen leiden naar hetzelfde doel: een gezellige avond snelschaken!

[#] bijvoorbeeld hoogste groep 100 punten per gescoord punt, groep 2 [60 punten (40% minder dan groep 1) per gescoord punt], groep 3 [36], groep 4 [22], etc.

SNELSCHAKEN (2)

Tegenwoordig worden er ook andere vormen van snelschaak gebruikt. Niet alleen andere speeltempi (7, 4, 3 en zelfs 2 minuten per persoon per partij [zie Euwe]) maar ook de verschillende vormen die op DGT-klokken in te stellen zijn. Ik denk dan aan: ‘Bronsteinschaak’ (5’ pppp en de eerste 3 seconden tellen niet), ‘Fischerschaak’ (3’ pppp en bij elke gespeelde zet 3 seconden erbij), ‘zandloperschaak’ (de verbruikt tijd van speler A komt er bij speler B bij, vice versa), etc.

RAPIDSCHAAK (bij de senioren)

Conform de ideeën van het snelschaak kan je ook een rapidkampioenschap organiseren. Normaliter heb je 2 avonden nodig voor 9 ronden Zwitsers met een bedenktijd van 20 minuten pppp. Ideaal toernooi voor jeugdspelers om aan deel te nemen.

BEKERCOMPETITIE

Een bekertoernooi zoals we dat vooral kennen van het tennis: de winnaar gaat door naar de volgende ronde. Wel zorgen dat de ‘geplaatste spelers’ (groepshoofden) elkaar niet te vroeg tegen komen, maar hoe een tennisschema van 64-32-16-8-4-2 werkt is algemeen bekend. Als de bekerpartij in remise eindigt kan je bijvoorbeeld een vluggertje laten spelen waar degene met de hoogste rating moet winnen om door te gaan. De bekerpartij kan natuurlijk ook meetellen voor de gewone interne competitie (Keizersysteem, bijvoorbeeld).

MASSAKAMP

Je kan als club (eens per jaar?!) afspreken om op zoveel mogelijk borden tegen een andere club te gaan spelen. Zoek een vergelijkbare club - qua sterkte en ledental - in de regio op en je hebt een leuke, gezellige avond (of middag) erbij!

DOORGEEFSCHAAK

Deze aparte, maar wel leuke vorm van schaken zou je ook jaarlijks kunnen programmeren (het clubkampioenschap doorgeefschaak). Vooral bij de jeugd is dit nog steeds populair!

OPLOSCOMPETITIE / WEEKPUZZEL

Elke week enkele puzzels op het prikbord plakken, ergens in het clublokaal opzetten of uitprinten en vervolgens laten oplossen. Stand van de oplosers bijhouden.

‘FAMILIESCHAAK’

Een schaaktoernooi dat gespeeld wordt met koppels, gevormd door familieleden (of vrienden, bekenden). Leuke manier om ouders/familie/kennissen te betrekken bij de schaakclub.

TEAMTOERNOOI

Snelschaken in geformeerde teams, bijvoorbeeld op aparte, bijzondere (feest-)avonden: Kerst, Pasen, laatste/eerste avond van het seizoen, etc.

‘KOLDERAVOND’

Een schaakavond waar allerlei kolderieke vormen van schaak gespeeld worden in snelschaak- of rapidpartijen. Ik noem onder andere: schietschaak, gongschaak, weggeefschak, (Fischer's) Randomize-schaak, atoomschaak, etc. Aparte vormen van (‘kolder-‘)schaak zijn er legio. *Ondergetekende heeft uitleg van diverse kolderieke vormen van het schaakspel. Vraag er gerust om!* Daarnaast zijn er ook boekjes met uitleg en ook een hele website [www.chessvariants.com] waar varianten op ons edele spel uitgelegd worden. Vooral leuk, maar natuurlijk hoeft je het competitie-element niet te vergeten!

‘DUOSCHAAK’

Een avondje duo-schaak is ook leuk: je speelt met 2 tegen 2 op 1 bord, maar je mag niet praten, alleen zetten! Oftewel: begrijp je de zet (het plan) van je medespeler wel?!

Vragen, wensen of aanvullingen? Neem gerust contact op!